

Grantové projekty ŠÚ SR – makroekonomická štatistika

Last update: 15.01.2026 | Počet zobrazení: null

Publisher: Štatistický úrad SR

Publish Date: 15.04.2025

Grantový projekt zvýšil kvalitu HDP a HND

Grantová podpora EÚ aktuálne vylepšila zdrojové dáta, skvalitnila metodiku a zrýchlila zostavovanie kľúčových makroekonomických ukazovateľov. Zavádzanie nových a inovatívnych nástrojov je dôležitou súčasťou skvalitňovania oficiálnych štatistík.

Štatistický úrad SR zlepšuje metodiku a postupy a tiež rozširuje zdrojové dáta pri zostavovaní makroekonomických ukazovateľov, najmä štruktúr hrubého domáceho produktu (ďalej HDP) a hrubého národného dôchodku (ďalej HND). Aktuálne boli za posledný rok a pol do dát zapracované výstupy a vylepšenia dosiahnuté v rámci grantového projektu s názvom **Zlepšenie kvality v rámci národných účtov SR vrátane hrubého národného dôchodku¹⁾**.

„Cieľom bolo rozšírenie a skvalitnenie vstupných dát, spresnenie metodických postupov aj zrýchlenie zostavenia finálnych výstupov kľúčových makro ukazovateľov v rámci národných účtov. Po 15 mesiacoch je aktuálne nemožné lepšie sledovať toky platobnej bilancie a finančné toky v systéme národných účtov,“ uviedol Michal Čepela, riaditeľ odboru sektorových účtov sekcie makroekonomických štatistík ŠÚ SR.

Zmeny realizované v rámci grantového projektu:

1. presnejšie zatriedovanie jednotlivých výdavkov verejnej správy a rýchlejšie poskytovanie finálnych zostáv,
2. úprava výpočtu **spotreby fixného kapitálu a hrubých a čistých stavov majetku** pomocou metódy permanentnej inventarizácie majetku (PIM),
3. kvalitnejšie vstupné dáta pre zostavenie hrubého národného dôchodku, ktorý prispieva najväčším podielom k tvorbe rozpočtu EÚ,
4. komplexný súpis zdrojov a metód k zostavovaniu finančných účtov.

Presnejšie zatriedovanie výdavkov a automatizácia spracovania dát

Prvým cieľom v rámci grantu bolo skvalitnenie zatriedenia výdavkov verejnej správy v členení podľa klasifikácie COFOG, čo prispelo k presnejšiemu obrazu o výdavkoch štátu. K skoršiemu termínu zostavenia kompletných štatistických dát do transmisijnej tabuľky v porovnaní s ich pôvodným termínom zasielania prispel vývoj IT nástroja v programe SAS, ako aj využívanie nástroja Visual Basic. Výrazne sa tým zautomatizovalo spracovanie rozsiahlych zdrojových podkladov do výstupnej tabuľkovej zostavy.

Vylepšená metóda pre evidovanie majetku

Zavedenie metódy permanentnej inventarizácie majetku (tzv. PIM metóda), ako druhého cieľa grantového projektu, výrazne prispelo k presnejšiemu výpočtu **spotreby fixného kapitálu**, ktorá predstavuje zníženie **hodnoty vlastnených fixných aktív** v dôsledku ich bežného opotrebovania a zastarávania. Tieto hodnoty ovplyvňujú celkovú hodnotu **hrubých a čistých stavov majetku v rôznych štruktúrach²⁾**. Podmienkou pre nový výpočet spotreby fixného kapitálu bolo potrebné zabezpečiť dáta za ukazovateľ tvorby hrubého fixného kapitálu v dostatočne dlhých časových radoch spolu s cenovými indexami, spresniť výpočet odpisovania a vyradovania majetku, ako aj spresniť priemerné doby životností pri jednotlivých druhoch majetku. Súčasne bol do

života uvedený nový IT nástroj, PIM aplikácia, ktorá zautomatizovala komplikované výpočty. Jej pridanou hodnotou je rýchly výber premenných pre samotný výpočet. Výstupom aplikácie je štruktúrovaný databázový súbor pre automatizované spracovanie rozsiahlych výstupných dátových zostáv.

Kvalitnejšie vstupné zdroje dát pre rozpočet EÚ

Výsledkom tretieho balíka úloh grantu boli zdrojové aj metodické vylepšenia k zostavovaniu hrubého národného dôchodku (jeden zo zdrojov pre rozdeľovanie financií z rozpočtu EÚ). Pozornosť sa sústredila na tri konkrétne toky informácií, a to:

- dáta o dovezených použitých automobiloch zo zahraničia, kde koncovým užívateľom je sektor domácností, ako aj nákup použitých automobilov domácnosťami od rezidentských spoločností,
- toky dát za zušľacht'ovací styk,
- odhad výšky nájomného z pôdy na území SR vo vlastníctve nerezidentských subjektov, ako aj nájomného z pôdy, ktorá je vo vlastníctve rezidentských subjektov na území iného štátu.

Kompletné metadáta v jednom dokumente

Štvrtá grantová úloha bola zameraná na zostavenie finálneho dokumentu s detailným popisom zdrojových údajov a metód, tzv. AFA Inventory. Ide o detailný metodický popis, ktorý umožňuje používateľom lepšie pochopiť celý proces zostavovania finančných tokov a stavov v členení podľa finančných nástrojov a inštitucionálnych sektorov v rámci systému národných účtov ESA 2010. Je zostavený v požadovanej technickej štruktúre a je verejne dostupný na [webovej stránke úradu](#).

Všetky nové postupy vyplývajúce z grantu sú už aktuálne zapracované do štatistických produktov a výstupov vo verejnej databáze DATAcube., ako aj v informatívnych správach.

Štatistický úrad SR je zapojený do viacerých grantov zameraných na skvalitnenie európskej štatistiky v rámci Európskeho štatistického systému (EŠS) a financovaných z prostriedkov EÚ. Ideo aktivity v rámci Programu pre jednotný trh (Single Market Programme).

Všetky prínosy grantu už budú súčasťou výstupov dát zverejňovaných v rámci jarnej revízie štvrtročných a ročných národných účtov za roky 2021-2024, ktorú úrad zverejní 17. apríla 2025 o 9 h (podľa [Kalendára prvého zverejnenia](#)). Revízia je plánovaná v súlade s [Kalendárom revízi na rok 2025](#).

Rovnako sa výstupy grantu premietli aj do štruktúry výdavkov verejnej správy, ktoré ovplyvňujú hodnotu deficitu verejných financií SR. Štatistický úrad SR zverejní prvý report o deficite a dlhu za rok 2024, a tiež korekcie troch predchádzajúcich rokov, rovnako vo štvrtok 17. apríla o 9 h (podľa [Kalendára prvého zverejnenia](#)).